

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 ft. Fél évre 3 ft. Negyed évre 1 ft 50 kr.
Helyi ár: 15 krajczár.

Előfizetési cseppán a kiadóhivatalban lehet B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamátiók és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére a a nyilatkozó vonatkozó minden közlemény a szerkesztőhöz küldendő.

Hirdetési díja: három hasábszoros 5 kr. — Nagyobb és töltetési hirdetések jutányosan eszközöltenek.

Helyig minden bejelentés 30 kr.

Nyilatkozó garmond sor: 20 kr.

A székhely-kérdésben.

A „Losonc és Vidéke” f. hó 20-iki számában Pongrácz György úr egy hosszabb cikkben fejtegeti Losonc város előnyeit és „jogosultságát”, a székhely tekintetében. B-Gyarmat fölött és oda concludál, hogy nincs tehát egyéb hátra, mint felkötni a kardot, és csatába vezetni a két vitázó felet. „Nőre Losonc!” Mivel pedig nemcsak P. György úr maga, de ama cikk olvasói közül mások is sokan azon nézetre jutathatnának, hogy az ott elsorolt érvek mind három próbás bizonyítékokat képezhetnek, legyen szabad nekem, (színtén teljesen „tárgyilagosan”) a több pontra osztott érvelés minden egyes numerusára külön és sorrendben tennem meg észrevételeimet.

Kezdem tehát azon, hogy P. Gy. úr, állítása szerint, nagyon megörült Szontagh Pál úr ama kijelentésének, hogy ő (Sz. P.) és a vele egyetértők „a történelmileg meggyökerezett vármegyei állapotnak hívei”. Megörült pedig azért, mert „ha ezen mondás úgy értelmezendő, mintha vármegyénk székhelye B-Gyarmaton történelmileg meggyökerezett volna, ekkor, ugymond, ennek a jelzőnek jogosultságát határozottan kétségre kell vonnia, miután történelmileg meggyökerezettnek csak oly institutio mondható ki, melynek keletkezése több századra vissza hat stb.” S itt már szaván fogjuk a tisztelt cikkíró, riolvasva kitűnő tudósunk és történészünk nagy jóvát, a „Nógrádi Lapok” ugyancsak ápril 20-iki számában megjelent „Nógrád vármegye székhelye” című cikkének ide vonatkozó, egypár passzusát a következőkben: „Nógrád vármegye (írja Nagy Iván), mely elsődleges helyhatósági szervezetében már az 1108. év előtt constituálva volt, a XIII. század utolsó negyedétől, mondhatjuk 1273. évtől, midőn már a vármegyei rendszer fejlődésének második virágzását élte, hiteles oklevelek tanúsága szerint gyűléseit folyton-folyvást B-Gyarmaton tartotta.” — „Sőt még nyomósabban szólunk e mellett azon oklevelek, melyek azt igazolják, hogy nemcsak e vármegye tartotta rendszer gyűléseit Gyarmaton, hanem valahányszor szükség volt, mindannyiszor a szomszéd vármegyék valamelyikével együtt. A XIV.—XV. században szokásos vidéki gyűlések is Gyarmaton (és sőt Losoncon vagy máshol) nem tartottak.” (I. a tudós író sok ősrégi kútfőre hivatkozik, s ekként folytatja. „És ezen vármegye gyűléseinek Gyarmaton tartása szakadatlanul tartott tovább is, Nógrád vármegye 1554. évben török kézbe jutásaig, a nélkül, hogy ez ideig, sőt 1597-ig arról, hogy Losoncon a vármegye gyűlést tartott volna, leghísebb hiteles adat találhatnánk.” Elmondja ezután szerző, hogy a török hódoltság alatt a helyhatósági viszonyok megváltoztatásával a vármegye alkotó elem felüszórt a még megnem hódított területekre Szécsény, Hollókő, Fülel várába. — „Fülel vár eleste óta (1683.) írja tovább, nem volt a vármegyének állandó székhelye ismét 80 évig. Időnként, mint napjainkban a természettudósok, vándorolva, helyi és magánérdekek sugallata szerint itt-ott, nemcsak Gücs, Losonc, Somoskő, Hollókő hanem Sztrégova, Ludány, Szakal, Dolány, Zellő és más községekben is, az alispán vagy főjegyző lakóhelyén, tartotta a megye magistratuális testülete gyűléseit: természetesen a nélkül, hogy ezen kénszerrel állapot Gyarmatonk ősi jogát megmagyarázta volna.” — Végre a hosszabb fejtegetés záró pontjait ide jegyezem meg a következő sorokat: „Ezen vázlatból (folytatja N. I.) kitűnik az, hogy Gyarmat vármegye az a hely, hogy Nógrád vármegye székhelye legyen, hatszázados történelmi alapon áll. Kitűnik az, hogy azon tekintetek, melyek hatszázad folyamán, megnem ingathatták azon föltételeket, melyeknek alapján az összes politikai érdekek B-Gyarmat székhelyisége mellett szólottak, most is éppolyan állnak.

Kitűnik fáz, hogy B-Gyarmat hajdani vára és praesidiuma a török világban épen azon szolgálatot tette Losoncznak, a mit tett ez ország, egész nyugat-európaéknak. Ezzel úgy hiszem, a felvetett legfontosabb körös előbb van bizonyítva, s aki az itteni kivonatol idézetekkel megnem elégednek, azt a Nagy Iván fele említett memorandumnak egész terjedelmében leendő megolvására utaljuk. —

A fenn érintett cikk ezután következő érvelési pontját P. Gy. úr akként formulálza, hogy: „a megyei székhely-kérdésre nézve két szempont lehet mérvado. Egyik a megyei másik az országos közérdek szempontja. A megyei érdek abban áll ugymond, hogy ha egy megyében két ellentétes érdek között eldöntés esete áll elő, megyei közérdek színvonalára azon nézet, terv, vagy törekvés emelkedik, mely a megyei lakosság többségének érdekelével találkozik: és erre a cikkíró összeszámítván a 7 járás lakosságát, specialis aritmetikája segítségével, melynek az ide vagy oda, gravitálás elasticustana képezi egyik alapját, kihozza, hogy miután Losonc felé a megének 191,728 lélekszámot tevő lakosságából 110,014, B-Gyarmat felé pedig csak 81,714 lakos „gravitál” e szerint Losonc mint székhely 28290 el több lakosnak van inkább érdekében, mint B-Gyarmat.” — Ez a pont így szépen, sőt esztendősen is végződnék, ha nem volna az egész számítás dugába döntő két nagy hibéje. Egyik az, hogy itt (Nógrád vármegyében) sem ez időszert nincs, sem azelőtt századok folyamán nem volt soha, a most előtérbe állított székhely tekintetében „ellentétes érdek”, amit cikkíró argumentációjának lényeges alaptételül lát jónak felállítani. Nincs és nem volt, pedig az ellentétes érdek azért, mert abba, hogy Nógrád vármegyének Gyarmat és csakis ez legyen a gyűléstartási állandó székhelye, a vármegye összes törvényes factorai egyakarattal beleegyeztek az által, hogy a megye díszes székházát itten építették fel, és a közigazgatási által kívánalmazzott minden intézményt az illetékes felső hatóságok tudta és jóváhagyása mellett időről időre, olykép szervezetenek, hogy ebben a legujdonabb támadásig a megének soha egyetlen lakosa sem látott sérelmet; ha pedig sérelmet nem látott és felnem szólalt, vajjon nem annak meggyőző tanúsága e ez, hogy abban önkényt és így bizonynyal saját érdekének is számba vétele mellett e megének minden érdekelt lakosa megnyugodott? — S ime ez aztán a valódi mesterkéletlen „többség” nem csak, de egyszersmind több százados gyakorlat által szentesített, olyan factum, melyet ha a megye egyes vidéki lakosságának arbitrativ csoportosítása által megbontani szabad volna, akkor ismét egy másik alapföltétele dőlné meg bármely maradandó létre hivatott alkotásának, vagyis egyszerűen félre volna téve a magyar os alkotmány egyik sarkkövét képező stabilitás elve, a mit úgy tartom, hogy a megye területén levő egy másik helyi érdek kedvéért feloldozni okserfien nem lehetne és nem szabadna. De téves a t. cikkírónak az egyes járások népességi számából, kihozott numericus többségi eredménye is, még pedig magának a cikkírójának közvetett beismérése alapján. Ő ugyanis beismeri, hogy a szécsényi és sziráki járások könnyebben hozzáférhetők Gyarmat mint Losonc által, s ennek dacára mégis állítja, hogy eme két járás lakosságának csak „kisebb része” gravitál B-Gyarmat felé. Miért? Mert Gyarmat, — ugymond — Hontmegye közvetlen határára kitölt központ. Ugy de ez a topografikus helyzet nem mai keltű, hanem századok óta a vármegye közigazgatásának minden hátránya nélkül fenálló állapot, melynek előnye viszont abban mutatkozik, hogy e pont a Dunától Zólyom és Gömör határáig terjedő megye hosszának is derekban központját képezi — A mi már a lakosságnak a

jársók közelsége vagy távolsága szerinti számárányát illeti, érzében a cikkíró számvetése oda helyesbítendő, hogy ha áll az, miszerint a sziráki és szécsényi járásoknak, P. Gy. úr állítása szerint is, B-Gyarmat könnyebben hozzá férhető hely, mint Losonc, ebből következik, hogy a könnyebben hozzáférhető és előnye az oda gravitálás is magában foglalja, s e szerint egybeadva a szécsényi járásnak 23340, és a sziráki járásnak 26378 lélekszámból álló együttvéve 49718, kerekesszámmal pedig 50 ezernyi lélekszámát, melynek jelentékenyen kisebb része körül belül csak 1-öde láthatna előnyt a Losonc felé való gravitálásban, ama két járás lakossága tulajdonán nagyobb részének ide vonzódása mellett a cikkíró által Losonc javára kihozott többség egészen megfordított számárányt eredményez, mégpedig a B-Gyarmati központ javára.

A cikk további pontjában cikkíró az országos szempont előnyének criteriumát két főtekinetbe iltartja mérlegelendőnek. Egyik az, vajjon közigazgatási, a másik: vajjon nemzetpolitikai szempontból előnyös vagy hátrányos lenne a vármegyénk székhelyének Losoncra áttétele? Országos értekből a jó megyei administritiónak egyik szükségszerű követelménye, ugymond, hogy az középpontjában a kormány hátrányos lenne a vármegyénk székhelyének Losoncra áttétele? Országos értekből a jó megyei administritiónak egyik szükségszerű követelménye, ugymond, hogy az középpontjában a kormány hátrányos lenne a vármegyénk székhelyének Losoncra áttétele? Országos értekből a jó megyei administritiónak egyik szükségszerű követelménye, ugymond, hogy az középpontjában a kormány hátrányos lenne a vármegyénk székhelyének Losoncra áttétele?

Ezen nagy felekü argumentumra már előzetesen kellő alapossgal megfelett Sötér Alfréd országos képviselő úr a „Nógrádi Lapok” mult vasárnapi (ápril 20-iki) számában a szerkesztőhöz intézett nyílt levélben „miért is ide vonatkozzal elég legyen ama levél nyomán utalnom arra hogy: „Igaz miszerint Gyarmat nyugat felé a megye szélén fekszik; hanem dél, kelet és éjszaknak meglehetősen egyenletes távolságban van a megye népesebb községeihez. B-Gyarmatról például majdnem egyidő alatt lehet elérni a végpontokhoz, Rétságon út Verőczére, Szirák Herédre, Tarján, Terenne, Fülel, Losoncra. Csak ez utóbinnál van éjszak felé még pár órányi távolság a határig. Mennyivel távolabb fekszik aztán Losoncchoz Szirák, Heréd, Rétság, Verőczé! és a lajos távolság mindenesetre B-Gyarmat mellett szól.” Továbbá: „B-Gyarmatnak közlekedési utai mindenfelé kitűnők; a hol hiányzott az út Beeske, Vanyarcz irányában, most építették ki. A közigazgatás gyors intézkedését minden járás székhelyével távriai összeköttetés biztosítja.” — Ehez hozzá tehetni, hogy B-Gyarmat már legközelebbi időben egyrészt Ipolyágtól, másrészt a fővárostól, és pedig akár Aszód-tól idáig, akár (egy újabb nagyhorderejű tervet szerint) Verőczétől Gyarmat és Szécsény érintve egész Losonczig terjedő vasutvonallal leendő összeköttetésnek néz elébe, a minek lét-rejöttével B-Gyarmat mint központ elleni bármint kifogásnak még csak ürügye is elenyészik. Ami pedig a tisztviselők és hivatalnokok kultur és egyéb tekintetbeni jólétét és kényelmét illeti, B-Gyarmat mindazon intézményekkel el van látva, a melyek a művelt családok és egyesek bármint mérvű igényei által kívánalmazhatók.

„De legnagyobb előnyben van, ugymond ezután a cikkíró Losonc B-Gyarmat felett nemzeti politikai érdek szempontjából, melynek főadatata a magyar ajku lakosság között, vagy ahöz közvetlen közelben, oly városi központok alakítását előmozdítani, melyekből a magyar kultúra messze vidékre szétszűrőzhet. Ilyen választott hely Losonc, felső magyarországi Dunáninneni részének egyetlen tiszta magyar ajku és szellemű lakossággal bíró városa.”

Erre a pontra csak annyi megjegyezni való van, hogy midőn Losonc culturmissióját

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

szívesen elismerjük, ugyanat követeljük Gyarmat részére is, mert hiszen ez utóbbinak közéletében is számos tótajku község van mind a nógrádi mind a szomszéd hontinegyei-területe melyeknek népességére a Gyarmattal, mint központi érintkezés tagadhatatlan ndvös befolyás gyakorol. És háár Losonez magyar kormányunk jóakáro kedvezéséből számos kulturintézménnyel lett ellátva, ezekben B.-Gyarmat sem szálkódik, mert a szorosan vett felekezeti és pedig r. cath., evang. és izraelita elemi iskolák, valamint a zárkai leánynevelőden kívül van állami négy osztályú elemi, hat osztályú polgári flú és leány iskolája, mely összes intézetekben a tanítás nyelve kizárólag magyar; továbbá mert innen sugárzik ki a „*Szentúj intézetek*” áldozatkész tevékenysége, mely Losonez tótajku vidékén is gyakorolja jótékony hatását. Ami tehát egyénl érdem, ne akarjuk ezt másnl hibának felróni, vagy abból épen megkisbebitésé ezéllal, magunk dicsőgére tókét esimálni.

Végül a losonczyi cikkek szerint „nemzetgazdasági tekintetek és harcolnak Losoncz mellett”. Hogy mi módon érvényesülhetnek eme nemzetgazdasági tekintetek az ország és az illető községek érdekében, ezt a cikkíró ki nem fejtvére részben nézeteit közelebbről nem ismerhetjük; részéről azonban úgy vagyok meggyőződve, hogy *nem létezhetik Magyarországon, olyan kormány, mely közigazgatási szempontjából előnyül tekintene azt, ha egy törvényesen fennálló vármegyei központ, elpusztulásnak adatnék át azért, hogy egy másik kisebb város, olyan intézmények birtokába igrtatlassék, melyeknek megszervezése, felszerelése és fenntartása erejét túlhaladná s ép azért ugyanazt szintén a bukás örvényébe sodorná.* — De tegyük fel bár, hogy ama kisebb népességnél város bírná fedezni a saját erejéből(?) azon nagy befektetéseket és tetőpolezára emelkednek a jóltek és boldogságnak a vármegye egyik másik municípiumának és környékének elpusztulásával, vajjon ez nyereségnek volna-e tekinthető, akár közigazdasági, akár nemzetpolitikai szempontból az országra vagy a megyére? Bizonytalan nem.

Szabadjon itt ismét csak Sréter Alfréd bárátnom szép levelének egyik passzusával zárni be soraimat, melyeket magam is szívesen aláírok, s melyek ekkép hangzanak: Mi örülni fogunk Lósoncz haladásának. E megye összes lakossága kész kulturai és előretörő munkásságban Lósonczot, a hol csak lehet, támogatni. Az azonban sem az ország sem a megye sem *egyetlen egy öncellen hazafi elűt* sem lehet kíváncsi, hogy midőn Lósoncz fejlődésének csak mellé a, csak részben eszköze az összes közigazgatási, törvénykezési, pénzügyi tisztviselőség átvitele, akkor B.-Gyarmat és vidéke, melyek ezen tisztviselőség nemcsak fejlődési, hanem megélhetésének eszköze, lételének fentartója, ez által *hátrébb esnek*. Élet és halál egymást felváltják, de ál-

lami, megyei, hazafias körzések csak az lehet, ha egymás mellett, és nem egymás lázára emeljük mindkét városunkat." — 7

Pajor István.

A székely kérdés ügyében — a megye bizottsági tagjainhoz következő felhívás kuldetett szét:

T. Megyebizottsági tag úr!

Úgy hisszük, a t. megyebizottsági tag úrnak van tudomása arról, hogy a székhely-kérdés vármegyénk felvidéki tagjai által felvetett, és pedig oly törekvéssel, hogy Nógrád vármegye székhelye Balassa-Gyarmatról Losonezra helyeztesse át.

Bár mennyire is tisztelőben tartjuk Losonez város kultúrtörékvészét, s bár mennyire is kívánjuk vármegyénk ezen jeles városának haladását és gyarapodását; mindazonáltal azon aspirációjában, hogy a székhelye az áthelyeztessék, nemcsak hogy nem támogathatjuk, hanem az ellen határozott állást foglalni kötelességünknek ismerjük.

Tünneménk ezen egyszerű meghívó levél
keretén, ha a tekintetben, hogy a megyei székhely
maradjon meg továbbra is B-Gyarmaton,
bővebb indokolásba bocsátkoznánk.

„Utalunk a vármegye múltjára, fejlődésének történelmére és tradícióira, melyek B.-Gyarmaton már 600 év előtt a vármegye székhelyévé jelölték ki. Erről tanuskodik Nagy Iván, vármegyei monográfiájának írója és jeles történésünk „**Nógrád vármegye székhelyének**” című cikke, melyet szíves figyelembe vétel végett a 1. bizottsági tag úrnak is cenzuráljuk.

De eltekintve a történelmi jogalaptól, sem a vármegye topografikus viszonyai, sem a közigazgatás érkelei nem teszik kívánatossá azt, hogy a székhely B-Gyarmatról Losoncra tessenek, s ezáltal B-Gyarmat, mint vármegyénknek szintén egyik haladó s legnagyobb városa, tönkretessenek.

Mint ahogy pedig a vármegye felvidéki tagjai a székhely-kérdést mindezek dacára jónak látták felvenni, sőt e tárggyban Losoncra f. évi április hó 28-kára értekezletet hívtak egybe; melyhöz meglepetéseknek legyünk kitéve, nehogy az elődök nagy áldozataiból felépült s 1835. évi október hó 19-én a vármegye lakosságának nagy lelkesülése mellett, felavatott b.-gyarmati monumentális székházunkat elhagyva, a mostani székhely érdeke vesélyeztessenek; ellátározzunk, hogy általunk is értekezlet hívassék egybe és pedig oly célból, hogy ez úgyben a b.-gyarmati székhely mellett határozott állást foglaljunk, s hogy a felvetett kérdés által vármegyénk lakosságának felzaklatott békéjét és nyugalmét helyreállítani igyekezzünk.

Ezen értekezlet határnapjául f. 1890. év.
m. Jushó 2-dika: tűzzük ki és felkérjük a ti
 bizottsági tag urat, hogy amenynyiben nézetei

a székhely-kérdésben a mi nézeteinkkel megegyezők, szíveskedjék ezen értekezleten, mely a jelzett napon délelőtti 10 órakor B. Gyarmaton, a városháza termében megtartatni fog, — megjelenni.

Hazafiui üdvözléttel:

Kelt B.-Gyarmaton, 1890. évi ápril 21-én.

Szentlőgh István, Károlyi Dániel,
 végezték a bizottsági elnök. végezték a bizottsági jegyző.
Dr. Andrássy János, Deasy Etti, Fay József,
Méry László, Károlyi Gyula, Sándor György, Árkai
András, Ester Árpád, Tancsics Béla.

Aszód-b.-gyarmati vasút.

Az aszód-b.-gyarmati vasut az egyedüli irány, melynek folytatásában Szécsény Losonccal vasútsz.-szekelőtetés elérhető.

Hol ez még nem történt, egyedül a községi képviselőtestületek tájékoztatatlansága okozta, a min valószínűleg legközelebb segítve lesz.

Szeccsény és vidékére kevéssé számítottunk, de hízótisítokot nyertünk arra nézve, hogy legkiterjedtebb mérvben számíthatunk áldozatkészre azon órákban, midőn a vasútvonal Szeccsényig terjesztjük ki. Ez minket teljesen megnyugtát; mert mi, – bár saját érdekünkben egyelőre az aszód-b-gyarmati vonal kiegészített tartottuk szem előtt, – mégis csak első részletnek tekintjük az Aszód, B-Gyarmat, Szeccsényen át Losonczig kiegészítendő vasútnál.

Az aszod-i gyarmati vonalat azonban elfogadtuk már most; mivel ez a közigazgatási bejárás után helyesbített előirányzat alapján kiépíthetőnek és kiépítendőnek ismerjük, és mert a nagyobb cél ez által fele részben már előre, kétharmadában biztosítva lesz.

Nagyobb terepakadály nem léteben Gyarmattól Szécsényig a kiepítés könnyű és olcsó. A költségek harmadát Szécsény és vidéke törzsszervevények évi kamatainak biztosításával aránytalan megterheletés nélkül fedezheti.

Világos azonban előttünk, hogy kormányunk csak oly vonalnak adhat Losoncvezetű összeköttetést, mely egyrészt a magyar államvesztéből kizárja, másrészt a forgalmat abba visszatéríti, sőt új forgalmi vidéket vezet belé, a mint ez a mi vonalunknál tényleg az aszódai összeköttetés által történik.

Iszonyú sokat beszélnek az ügyről, és az országos érdeket is megfogalmazták. De az országos érdeket az, hogy e körül forgassuk figyelmünket a magyar államnak lényegesen birtokában lévő és az országban terjedő hálózataiban.

Az oszt. m. államvasút érdeke, ellenben minden oly tervezet ellen irányul, mely vidékünknek akár Vácznál akár Verőcénél akár pedig Polysagon át Szobnál közvetlenül a Dunával mint olcsóbb szállítási úttal hozná összeköttetésbe. Ezért is építették a vasutat Polyság felé Esztergom-Nánától, nem pedig Szobtól.

Ez volt fő akadálya annak, hogy 1861-től maig, daczára annak, hogy a verőcéz-gyarmati vonal már 1861. megkiépzettelt, a vácz-gyarmati vonal pedig tra-girozva, sőt annak kiépítésére letemes összeg aláírva is lett, még sem bírtuk e vonal irány egyikének kiépíté-sét sem biztosítani.

A nógrádi járás nagy részének érdekeltsege mellett, csak minap tartatott Retságon értekezlet, melyen Verőcze-Retság-B.-Gyarmat folytatásában Szécsény-Losonc felé irányuló vasut érdekében bizottság alakult.

TÁRCZA.

Nógrádvármegye székházának ünnepélyes felavatása.

A székház, melynek építése 1834. év elején vette kezdetét és teljesen 1835. évizept. havában készült el, ugyanezen év október hó 19-én nagy ünnepélyességgel mellett avatlatott fel. Az ez évről szóló jegyzőkönyvek arról tanusodnak, hogy a székház a „nemes Nőgrádvármegyei Karoknak és Rendeknek adakozásaiból főlemelkedett, és a köztanácsokozásokra szolgáló tágos, ékes tereme, a nagy számmal egybesereglett Rendeknek és a szomszéd tekintetes nemes Megyééknek számos és díszes küldöttségek jelenlétében megnyitattott.” (Ézt szorúl szóra közöljük az annalesekkel.)

A vármegyé főispánja volt ekkor gróf Keglevich Gábor, alispánja: Tihanyi Ferencz, főjegyzője pedig: Sipeki Balás István.

A felavatási ünnepélyt valóban emelkedetté tették azon jól kikalaminált oratóriók, melyeket az alkalommal tartottak.

Ezen érdekes beszédekkel, lapunk e rovatában, jónak látjuk közölni, hogy tudhassák vármegyénk családjai és ezen családok fiai, mikép hevültek az elődök ezen monumentalis székház felépítésekor.

Gr. Keglevich Gábor főispán beszéde:

Tekintély Statusok!

Ha én e jelen ünnep' fenyves pompáját, melyllyl ily jeles tekintetű Gyülekezetenek teljes ragyogványát közöttünk zsemeimből, tekintem: megrallom, azon rendkívül édes érzelmek – azon lángoló öröm-görgetkedelmek el-elködnek keblemben, melyek eltemre ímet elvet – kétemre új létet – örömeimre valódi bájkellemet bintnek, élesztnek – - özönlenek! – Ugyan is tudván, mily szent kötelesség – mily elbonthatlan törvény legyen a' hon', és közjö' szereltek – körülnézve magam' föllemelkedve áldom az Egret, hogy Nőgrádnak, e jeles

fenyes Nógrádnak születhettem. — De mit is ér, e mulékony pálya-tér, ha földi rendeltetésünk, a' honszeretet, ezen boldog érzés nélkül szűkölködnek? — mit ér bár mily társaság' töképezése, ha ez, annak legnagyobb kárára kámat nélkül helyet, mely a' köz jó?

Kilencszáz nyolcvanharmadik év óta, melyben korúnas Fejedelmet, törvényes thront, 's királyt kezd először ösmerni, tiszteni, innádni, a' már müveltebb Magyar jelen idoszakig, az vala föbb tulajdona és éke, hogy kiralyaert — hazajáert, nemzetéért áldozni — századoknak vastag sötétjén álltörni — a' csinosulbas, nemzetisülés, közei oltárán áldozni, adakozni mindenkor kész vala, — és mível ezen T. N. Megyének lelkes hazafisai a' századokk összehangzik — mivel az érdemkorszakok sorában é' név. N.ó.g.r.á.d. fénylik — kettőzöttelt örömmel áldhatom azon hatalmat, mely engem ide helyezni méltoztatott! —

Tekintetes Karok és Rendek! – nyolcz érek át a területnek lécséges karjaim – melyek-e! Tekintetes Karok és Rendekkel egybeolvadtak, egybeültek, oly annyi, hogy előttem napra napra bővebb jelessege folydóvén-ezen tekintetes neumes Megyének, megvalom! feleltethetnek ezem azon pillanatot, mely engem ide helyezett – búszkénked pedig magamat, hogy ily lazaság között hazafi lehetek – elhallgatom kormányom támogatol lelkes erjét, – nem említem tag-terjedelmű Hazánk szerte fenyölő bölcsességét – mely tudományát, példás köz kegyességét a Tekintetes Karok és Rendeknek, hanem csak ezen kövekre, ezen jelenleg rojtaikból emelt falakra nyilatkozom – telemis ritka adakozásukra, aldozatukra mutatok, melyek ezen többített fényű Megye épületében Hazánk, nemzetünk – köz példájára Örökítetlen – Örök hervadtatlannal boroztanyt nyújt-a Megye vallgatva, a Tekintetes Karokra és Rendekre – hogy e' dicső kivitel, e' megység terhes vállalat, – a' köz h a z i p e n z - a r n a k minden hozzájárulka nélkül, egészen és csupán csak a Tekintetes Karok és Rendek meghallgatallal, füzetheten ök lelkes adakozásuk által – melynek tömjénye századokra ilatoz – e' falakban eszközeltetett.

El nem felejthetem jelesül e' Nemes Megye' érdemes első Alispánját, kiből a' Tekintetes Karok és Reu-

dek, valamint egyekben, úgy e' közháznú vállalatban is, munkás vezet, észlel lelkes részvénest ösmérnek 's tisztelnek. — Valamint az egész Tiszántúli is, mely annak létesítésében fáradohtatnul munkálodott — 's ahaz mindenkor hűségű segédjeit nyújtotta. — Mely nélfogva végye Alispán úr, 's az egész Tiszti-kar, azon barátságos hálámat, melymel munkás iparral kitüntetett hazá- 's közjó szeretetükert oly igen tartozom. — Ve-
gyék a' Tektetes Karok és Rendek azon forró közö-
nelemet, melyet Fejdelnüm, édes Hazám 's ezen egész
Tektetes Megyeük nevében ílt lefektet. — Bizony-
sokká teszem a' Tektis Karokat és Rendeket, hogy
élni, igen is élni fognak azoknak fény-koszorúja során
— kett az érdem — a' hazafiság, végy bámi nagy
titk halhatatlani! — virítani fog amaz édes baberkoszoru
— ama' borostyán e' név fölött: „N ó g r á d” —
mindaddig, míg e' terem 's egyéb diszlo alkotmányok
fényükkel e' névre mutatni fognak. — látni, tisztelni
fogja a' késő maradék, hogy a' Tektites Karok és
Rendek illy kitűzött magas cél előtt nem csüggedtek
— hanem mindaddig örési léptekkel futottak versenyt,
míg ezen megvén áldozatot illy veggel koronázták, hogy
örök emlékü Révairinknak e' szavait bátran vésbetűk
ide: ezt hunyozó szemmel az írny nézelni: *)

Melly ökos, lelkes, és köz örömhálával fogadott beszélőjére a' Excellenstriának, a' megye' főjegyzője Sipkei Balás István, a' Rendek' és Karok' nevében következőkép válaszolt:

Nagymellősné Gróf, belső titkos, és helytartói Tanácsnok, Koronánál, a Főméltóság magyar kir. kamaráé által előtérítve és Főpánczja:

Jéles, Gröndetes 'a' késő maradék előtt is emlekeztes nap derült ma fel Nögrádnak fényes égére! — — ugyan is, a mit régen ohajtottunk, a' miről oly sokszor emlíkeznék jéggyöknyünk, azt ma, ugrmint 'a' díszes Földmellekelti Megveházat 'a' mellben ma Eccellentiadat 's' ezen fényes Gyűkezetet fogadni, tisztelni szívesen van, ezen tágas, ekes 'a' nemes Megre méltóságának egészen megfellelő tereim, fölmeire

*) Révai Miklósnak Holmi című versében 114. lap.

